
KALAALLISUT ATUAKKIALERINIKKUT KAJUMISSISITSINEQ

Ilinniartog: Parnuuna Lund

Siunnersortit: Lisa Korneliussen, Naja Tronhjem.

Fagit: Kalaallisut.

Ulloq tunniussiffik: 20/05-2022

Anslag: 54.891

Ilinniarfissuaq – Institut for læring

Imarisat allattorsimaffiat

<i>Aallaqqaasiut</i>	1
<i>Sammisamut apeqquasiaq</i>	2
Sammisamut apeqquasiap itisilernera:	2
<i>Allaaserisap imarisaanut tunngasunik ilisimatitsissutit</i>	2
<i>Misissuinermi periuseq</i>	3
<i>Misissuinerup siunertaa</i>	3
<i>Teoriinik ilisarititsineq</i>	4
Ilinniartitsisup piginnaasassai pingasut	4
Learning by doing.....	5
Kajumissisitsineq	6
Undervisningsdifferentiering	6
Genrepædagogik i praksis	6
<i>Atuartunik ilisarititsineq</i>	6
Atuartoq A:	7
Atuartoq B.....	7
<i>Kajumissisitsineq</i>	8
<i>Atuakkialerineq</i>	10
<i>Katersat</i>	11
<i>Misissueqqissaarneq</i>	12
Atuartunut ammasunik matoqqasunillu apersuinerup inerneri:	12
Atuartunut matoqqasunik apersuinerit inerneri:.....	13
Atuartunut ammasunik apersuinerit inerneri:.....	14
Ilinniartitsisutut suliffimmik misiliineq.....	15
Sapaatsip akunnera siulleg:	15
Sapaatsip akunnerata aappaat:.....	16
Sapaatip akunnerata pingajuat.....	17
Sapaatsip akunnerata sisamaat:.....	18
<i>Kajumissisitsineq atuartut akornanni</i>	20
<i>Inerniliineq</i>	22
<i>Naleqqiussineq</i>	24
<i>Najoqqutat allattorsimaffiat</i>	25

<i>Ilanngussat</i>	26
Ilanngussaq 2 ilinniartitsisutut suliffimmik misiliinermi logbog:	30
Ilanngussaq 3 Ilinniartitsisumut apersuineq:	35

Aallaqqaasiut

Ilinniartitsisutut naammassissutissannik bacheloriliorlunga allaaserinninninni atuakkialerineq tunngavigalugu atuartut kajumissusaat aammalu qanoq ililluni kajumissisitsinermik annertunerusumik pilersitsisoqarsinnaanersoq misissorlugu allaaserissavakka, tassanilu suliffimmik misiliininni misissukkakka aammalu teoriit misissukkat tunngaviussallutik. Atuartitsillunga suliffimmik misiliininni meeqqat atuarfianni akullerni 6 klassemi atuartut atuartippakka. Klassi atuartitsivigisara naliginnaasuvoq, tassani misissorpara suna qanorlu iliorlugit kajumissisitsineq qaffasinnerusoq angusinnaanerlugu. Atuaqatigiit tamaasa ataatsimut malinnaaviginikuuakka, taakkunangalu atuartut marluk aamma immikkut maluginiarnikuullugit, taakku allaaserinninninni assersuuteqarfigilaarumaarpakka.

Atuakkialerineq aqcutigalugu kajumissisitsineq misissussallugu aaliangerpunga. Tamatumunnga peqqutaavoq isumaqarama kajumissisitsineq atuarnerup iluani pingaaruteqarluinnartoq. Naatsorsuutigaara atuartitsineq kajuminnarnerusoq atuartut ilikkarsarnerannut qaffassaataassasoq, atuarnerlu kajuminnarpat atuartut pigiliussilluarnerisigut kalaallisut fagimi angusat tungaasigut qaffakkiartorsinnaassangatikkakkit. Angusalli qaffakkiartornissaanut piffissaq sivisussammat suliffimmillu misiliinera qaammat ataasiinnaammat qanoq kajuminnarnerusumik atuartitsisinnaanera misissorpara. Atuakkialerineq aqcutissatut toqqarpara isumaqarama atuagarsorneq meeqqanut aalarusuttunut unamminartuusartoq.

Misissuininni atuartut ataatsimut ataasiakkaatullu qisuariaataat piginnaasaallu misissorpakka, atuartitsinerup allanngorartinnerani qisuariaatsit assigiinngitsut malinnaavigalugit.

Naatsorsuutigaara siunissami ilinniartitsisutut sulileruma atuartunik atuarnissaminnut kajumissusikitsunik naammattuuisarnissara, allaaserinninneq uannut atuartussanullu paasisaqarfiussasoq ilinniartitsisutullu iliuusissanik eqqarsalerfiussasoq qularutiginnilara.

Allaaserinninninni teoriit assigiinngitsut kajumissisitsinermut atuakkialerinemullu tunngasut iserfigissavakka, atuakkialerineq aqcutigalugu kajumissisitsineq qanoq pinngortarnerusoq misissorparpoq. Tamanna pillugu kajumissisitsineq annertunerusumik allaaserineqassaaq. Allaaserisami tunngavilersuutigineqartussat tassaapput; kajumissisitsineq, atuakkialerineq, atuartut qisuariaataat aammalu atuartitsineq. Uku taasakka isumaliutersuuteqarfigissavakka.

Allaaserinninnermi periuseq tunngavilersuinertalik ingerlanneqassaaq. Iikkagassatut anguniagassat, ilinniartitsisumut atuartunullu apeqqusiat, atuartut piginnaasaat, qisuariaataat minnerunngitsumillu teoriit allaaserinninninni imminnut atassusertarlugit tunngavilersuutigisarlugit allaaserinnissaanga.

Sammissamut apeqqusiaq

Qanoq ililluta meeqqat atuarfianni akullerni atuartut kalaallisut fagimut kajuminnerat atuakkialerinikkut nukittorsarsinnaavarput? Sooq kalaallisut fagimut kajuminnerat nukittorsartariaqarpa?

Sammissamut apeqqusiap itisilerneru:

Sammissamut apeqqusiaq taama isikkoqartinniarpara pissutigalugu misissuinerit inernerisa takutimmassuk kalaallisut fagimi angusat nikerartut. Tamanna tunngavigalugu eqqarsaatigilerpara atuartut kalaallisut fagimut soqutiginninnerat qanoq qaffassarsinnaanerlugu, aalajaannerusumik angusat qaffakkiartornissaat anguniarlugu. (misissuinerit ineneri uani takuneqarsinnaapput <https://www.vive.dk/media/pure/15171/4453510>) Kalaallisut fagimi angusanut qaffassaarusunninnut pissutaavoq nunatsinni oqaatsitta siullertut inissisimatinnissaat pingaartutut isigigakku, atuarfimmilu angusat qaffassinnaappata inuiaqatigiinni oqaatsitsinnik pingaartitsineq qaffassinnaasutut isigigakku. Fagimi angusat appariartoratik qaffakkiartoqqilissappata ajornartorsiut sumiippa? Misissuininna ilinniartitsisut qanoq periuseqarluta atuartitsigutta kajumissisitsilersinnaanersugut misissussavara, qanoq kajuminnarnerusumik atuartitsisoqarsinnaanera allaaserisassama ilagissavaat.

Allaaserisap imarisaanut tunngasunik ilisimatitsissutit

- Allaaserinninnermi oqaaseq kajumissuseq, kajuminneraq aamma kajumissisitsineq atornerqassapput, taanna qallunaatut Motivationimik taaneqartarpoq.
- Atuartunik malinnaavigineqartunik allaaserinninnermi atuartut atii pinnagit naqinnernik taaguuserneqassapput. Taamaaliortoqassaaq atuartut kikkuuneri ersersikkumaganagit.
- Oqaatsit ataasiakkaat qallunaatut allanneqassapput, tassunga tunngaviuvoq nutserniarnerini oqaatiginiakkap isumaa allanngortittoorneqarsinnaammat, tamanna pinaveersaagassaavoq oqaatiginiagaq allanngutsaaliniaraani.
- Atuakkamik atuarneq pineqartillugu atuakkamik atuarneq allanneqartassaaq, tiimillu nalaani atuarneq pineqartillugu atuarnermik allanneqartassalluni.

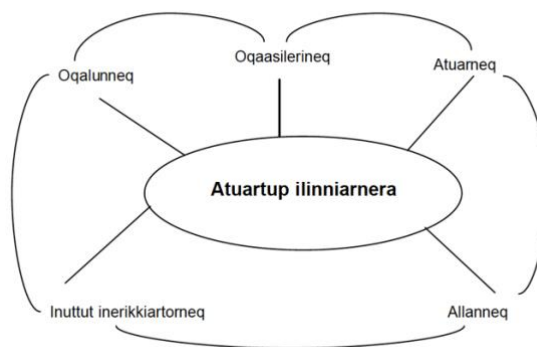
Misissuinermi periuseq

Uani qulequttami misissuinerup aammalu allaaserinninnerup qanoq ingerlanissaa eqqartorneqassaaq. Siullertut teoriit atorneqartussat ilisaritineqassapput, aappaattullu atuartut atuartinneqartut ilisaritillugit allaaserineqassallutik. Atuartunik ilisarititsinerup kingorna ilinniartitsisutut suliffimmik misiliinermi katersat atuartitsinerlu allaaserineqassapput. Katersat allaaserereerneranni misissueqqissaarneq, kajumissisitsineq atuakkialerinerlu allaaserineqassapput. Allaaserisami katersat teoriinut atassusertarlugit misissuineq ingerlassaaq, teoriinut immaqaluunniit suliffimmik misiliinermi katersanut atassusiinikkut nalilersuineq pisassaaq.

Misissuinermi katersat tassaapput atuartitsinermi atuartut suliaat, atuartunut apeqqusiat akineqarnikut ilinniartitsisumullu apersuineq. Misissuinermi katersineq taama pivoq, tassungalu pissutaavoq atuartut ilinniartitsisullu apersorneranni namminneq isumaat tusarneqartussaammat, taamaalilluni ilinniartitsisutut takusat tunngavissaqalissallutik qulakkeerneqassallutillu. Atuartut kajumissusaasa misissorneranni atuartitsineq allanngorarteq ingerlanneqarpoq, atuartut malinnaaviginerisigut paasisassarsiorneq ingerlavoq.

Misissuinerup siunertaa

Inaarutaasumik misilitsissutissamik bachelorimik allaaserinninnissamut suliffimmik misiliinermi, atuartut atuakkialerineq aqputigalugu kalaallisut atuarnerninnut kajuminnerat misissornerarpoq. Misissuinermi atuakkialerineq aqputigineqarpoq.

Asseq uannga tiguneqarpoq: https://iserasuaat.gl/emner/folkeskole/fag-og-undervisning/laereplaner?sc_lang=kl-gl “kalaallit oqaasii”-sa iluani.

Uani assimi ilikkagassatut siunnersuutit iluanni allassimasut takuneqarsinnaapput. Tassani atuartup atuarnermik, allannermik oqalunnermillu ilikkarsarnermini nalaataqarnissaanik allassimasoqarpoq. Ilinniartitsisutut misiliinermi suliakkiussat tassunga anguniakkamut naleqqulluinnarput.

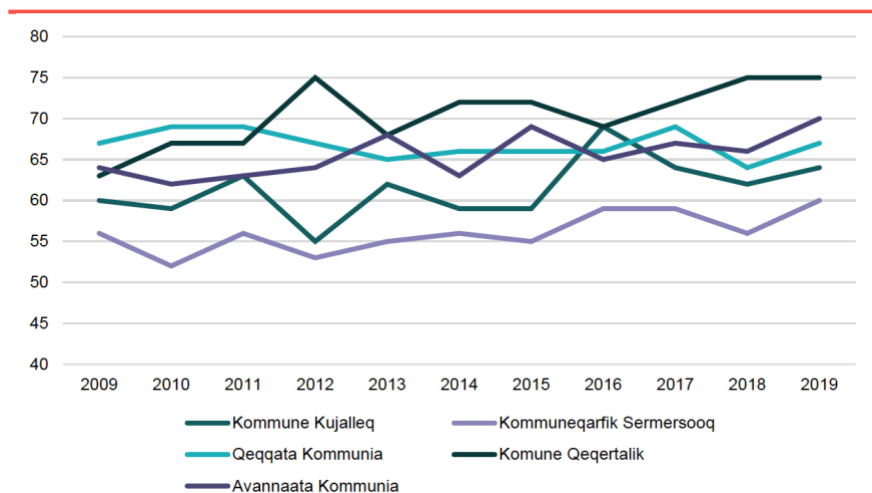
Atuartitsinermi atuagassamik atuarneq, allanneq, saqqummiussinermi aammalu oqallinnerni oqalunnerit pisarlutik.

Allaaserisamut tulluurtunik teoriinik isumaliutersuuteqarneq sanillersuussinerlu allaaserineqassapput.

Misissuinerup siunertaraa atuakkialerineq aqutugalugu qanoq atuartut kajumissisissinnaanerigut, atuartitsinermi periuserineqarsinnaasut atuartitsinermilu sakkut suut atorneqarsinnaanersut misissorneqassallutik.

Taama misissuineq ingerlavoq pissutigalugu meeqqat atuarfianni angusat inernerisa takutimmassuk kalaallisut misilitsinnerup inerneris nikerartut, tamassumalu kingunerisaanik paasiniaarusunneq eqqarsaataalerpoq angusanut qaffassarusulernerq takkulluni. misissuinerit inerneris uani takuneqarsinnaapput.

Figur 3.5.a Trintest: Løsningssikkerhed i grønlandsk i procent, 7. klasse, opgjort på fem kommuner, 2009-2019

(Tigusiffik: <https://www.vive.dk/media/pure/15171/4453510>)

Misissuinermi kajumissisitsineq atuakkialerinerlu tunngavigineqarput, taamaammat qulequttatut immikkut taaku aamma eqqartorneqarumaarlutik.

Teoriinik ilisaritsineq

Uani qulequttami teoriit suut atorneqarnissaat naatsumik allaaserineqassapput.

Ilinniartitsisup piginnaasassai pingasut

Sven Erik Nordenbo teoriia ilinniartitsisut piginnaasassai pingasut uani ilisaritinneqassapput.

Sven Erik Nordenbo perorsaanerup oqaluttuarisaaneranut malunnaateqartuusimavoq Dansk Clearinghouse-mi ilinniartitaanermut tunngasumi direktøritut sulereerluni 2010-mi soraarninngorsimalluni.

Ilinniartitsisut iliuuserisinnaasaattut takorluuinnermi nordenbo teoriaa ilinniartitsisut piginnaasassai pingasut tunngavilersuutigineqarlutik allaaserineqarumaarput. *”Der er tre kompetencer, du skal besidde for at være en god lærer: Faglig kompetence, relationskompetence og ledelseskompentence”* (fugl 2008, qupp 17).

Soorlu apersorneqarnermini ima oqartoq:

”Eleverne får ikke noget ud af, at du som lærer er fagligt dygtig, hvis ikke du derudover besidder to andre kompetencer: Du skal kunne lede din klasse, og du skal kunne etablere et tæt psykologisk bånd til den enkelte elev” (Fugl 2008, qupp. 17).

Uku ilinniartitsisut piginnaasassai taaneqartut pitsaasumik naammasigartumillu ilinniartitsisuunissamut tunngaviusutut taaneqarput.

- Faglig kompetence tassaavoq ilinniartitsisup fagimut piginnaasaqarnera. Ilinniartitsisup sammisamut paasisimasaqarluarnissaa pingaaruteqartuunerarpaa.
- Relationskompetence tassaavoq ilinniartitsisup atuartunut attaveqarnera pitsaasoq. Ilinniartitsisup atuartunut attaveqarluarnermigut atuartut pitsaasumik ilinniartissammagit.
- Ledelseskompentence tassaasoq klassimut aqutsilluarneq. Ilinniartitsisup klassi aqulluarpagu klassi ingerlalluassammat.

Ilinniartitsisup piginnaasassai pingasut pigigaanni ilinniartitsisup atuartunut atuartitsinermini anguniakkat tassa ilikkarsarsaaneq, toqqissisimatitsinerlu angunissaanut periarfissaq annertunerusoq oqaatigineqarpoq.

[Learning by doing](#)

John Dewey 1859-mi inuusimavoq 1952-milu toqusimalluni. Taanna eqqarsaqgissaartartuuvoq, perorsaasuulluni inuiaqatigiilerinermullu tunngasunik suliaqartuulluni.

John Dewey teoriia allaaserinninnermi ilanngunneqassaaq. Teorii taanna atuartut iliuuseqarnermikkut ilikkarsartarnerannik oqariartuuteqarpoq. Soorlu atuartoq attaveqassasoq, misissuissasoq, pilersitsissasoq aammalu takorluuisinnaassasoq oqaatigineqartoq, taaneqartut ataatsimut meeqqap sunut tamanut kajumilertarnerannut tunngaviusutut taaneqarput. Soorlu ima allassimasoqartoq: *”Barnet er ifølge Dewey motiveret af, hvad han kalder fire naturlige interesser: (1) En interesse i at kommunikere, (2) i at undersøge verden, (3) i at konstruere ting, samt (4) i at udtrykke sig kunstnerisk”* (Brinkmann 2007, qupp. 95)

Kajumissisitsineq

Kajumissisitsineq immikkoortunut marlunnut avinneqarsinnaavoq, tassa indre aamma ydre motivation. Indre motivation tassaavoq imminut aallaavigaluni qamanna kajuminneq. Ydre motivation tassaavoq avataanit piumaffigineqarnermit immaqaluunniit sunnerteqqanermit kajuminneq. *”Hvis man er vant til kun at arbejde på grund af ydre incitament, kan man blive afhængige af motiverende tilskyndelser fra læreren, og det indeholder en risiko for at skabe uselvstændige elever, som kun kan arbejde med ydre pres.* (Ågård, 2015 qupp. 24)

Allaaserinninnermi kajumissisitsineq allaaserineqassaaq. Kajumissisitsinnermi eqqartorneqarpoq atuartitsineq qanoq kajuminnarnerusumik, soqutiginarnerusumik orniginarnerusumillu ingerlanneqarsinnaanersoq. Ilanngullugu allaaserineqassaaq ilinniartitsisutut iliuutsit atuartunut qanoq sunniuteqartarnersut aammalu kajumissisitsineq qanoq isumaqarnersoq eqqartorneqassalluni. (Ågård 2015, qupp 28)

Undervisningsdifferentiering

Undervisningsdifferentiering tassaavoq atuartut pisariaqartitaat, piginnaasaat soqutigisaallu aallaavigalugit atuartitsineq. (Canger & Kaas 2016, qupp 107)

“Det er med andre ord god grund til at overveje, hvordan undervisningen kan tilrettelægges, så eleverne oplever den som meningsful og engagerende” (Canger & Kaas, 2016, qupp. 206) Uani ilanngullugu oqaatigineqarpoq atuartut atuarnerat isumalimmik ingerlassasoq aammalu piumassuseqarnartuussasoq.

Genrepædagogik i praksis

Una allaaserinninnermi atuakkialerinerup sammineranut tulluurtuuvoq. Atuakkap iluani kapital 3 “Hvad er genrepædagogik?” tunngavilersuuteqarfigineqassaaq.

Genrepædagogik tassaavoq ilinniartitsisup atuartitsinera ersarissaq. Sammisap aqqissugaanera aammalu sammisap oqaatsitigut ilisarnaatai atorlugit atuartitsineq ingerlasoq.

Una qulequtaq atuakkialerinerup allaaserinerani atorneqartussaavoq.

Atuartunik ilisaritsitsineq

Allaaserinninnermi atuartut ataatsimut qisuariaataat aallaavigalugit allaaserinninneq ingerlassaaq.

Atuurtulli malinnaavigineqartut ilaat immikkut aamma oqaaseqarfigineqassallutik.

Atuurtut malinnaavigineqartut kikkuneru aammalu klassi qanoq ittuunera uani allaaserineqassapput, suliffimmik misiliinerup nalaani misissuinnermi atuartut 6 klassemi atuartut atuartinneqarput. Atuurtut

siornatigut aqukkuminaatsuusimapput, allamut saaqqajaasuullutik, ilinniartitsisunut ataqqinninneq naammattumik piginagu, atuaqatigiillu iluanni aamma ataqqeqatigiinneq piunani. Atuaqatigiit aaliangersimasumik ilinniartitsisoqalernermi kingorna eqqissartuaarnikuusimapput, maannakkullu atuarnerminnut pimoorussinerullutik ingerlalernekuullutik, ataqqinnillutik atuaqatigiillu iluanni suleqatigiinneq piulerluni. Atuartut tamarmik kalaallisut oqalussinnaallutillu paasisinnaapput, klassemiinnermini kalaallisut oqaatsit annerpaamik atugaraat, piffissaqartarpulli imminnut qallunaatut tuluttulluunniit oqaluutilaartarlutik.

Atuartut atuarneq atuagarsornerusoq issiallunilu atuarnerusoq sungiusimavaat, taamaattumik oqartoqarsinnaavoq atuarneq allanngorarpallaanngitsoq atuakkanillu aaliangersimasunik malinniffiusoq sungiusimagaat. Atuakkialerineq sammereernikuusimavaat, klassitullu inissisimanerlunnikuunerat peqquataaqataalluni ilisimasaat piginnaasaallu annikipput.

Atuaqatigiit ataatsimut isigalugit atuarfimiinnissaminut kajuminnerat qaffasinnerpaanngilaq, pisussaaffigamikkuli atuartarput. Tassani ”Ydre motivation” ersarippoq, tassa avataanit piумаaffigineqarnermit kajuminneq, pisussaaffik naammassiniarlugu.

Atuartoq A:

Atuartoq A sumiginnagaasimavoq, taamaammallu ulloq unnuarlu paaqqinnittarfimmut inissinneqarsimalluni, atuarnerminut pimoorussinera annikippoq inuttut inissisimanagera peqquataalluni. Atuartoq tatiginninniarnerninik ajornartorsiuteqarpassippoq, peqatigillattaareerneratigullu ammariartorluni. Allanngorartumik atuartitsinerup kingorna peqataatinniarnera ilaatigut oqinnerusarpoq sammisat suuneri apeqquataallutik.

Atuartoq A nipaatsuvoq tunuarsimaartuullunilu, atuarnerullu avataani aqukkuminaatsuusimalluni. Atuarnerup nalaani nipaakkaluarluni atuaqatini aaliangersimasut allamut saatsissinnaasarpai, tamannalu pillugu atuaqataasa ilaannut ingalassimatinniagassaasarluni.

Suliakkiissutit timi aalatillugu suliarineqartussat ukkassinnaanerugai malunnarpoq, atuagarsornermilu ukkassisinnaanera appasilluni.

Atuartoq B

Atuartoq B atuartuvoq qiimasoq allamulli saaqqajaasoq. Imminut piумаaffiginissani sanngiiffiginnaasarpaa avataanut pisunut tiguarteqqajaalluni. Aaliangersimasumik piумаaffigineqarnermigut sapinngisani malillugu tunuarsimaarani takutitsisinnaavoq.

Angerlarsimaffimini naammattumik paaqqutarineqarpoq, angajoqqaaminillu tapersorneqarluni. Atuarnermini ajornartorsiutigisarpaa suliakkiussat naammassillugit suliarinissaat, suliakkiussanullu

ukkassiniarneq. Taamaakkaluartorli sapinngisani tamaat atorlugu piumaffigineqarnermigut pimoorussiniartarluni.

Atuarnerup nalaani uninngakataqqajaasuvoq, timikkullu nukittuujulluni. Tamakku peqqutaallutik atuartitsineq allanngorartuq soqutiginarluartorlu pisariaqartippaa.

Kajumissisitsineq

Uani qulequttami kajumissisitsineq allaaserineqassaaq, allaaserinnineq kajumissisitsinermut annertuumik tunngaveqarmat kajumissisitsinerup ersarissumik nassuiarneqarnissaa pingaaruteqarpoq.

Kajumissisitsineq assigiingitsunik aallaaveqartarpoq, kajumissisitsinerit assigiinngitsunut marlunnut avinneqarsimapput. Tassa qamanga imminut aallaavigaluni kajuminneq aamma silarlikkut avatangiisinit sunnerneqarnermit kajuminneq, qallunaatut ima taaneqartarpoq Indre/Ydre Motivation. Ydre motivation avataanit sunnerneqarnermit pisarpoq. Assersuutigalugu atuartuq quppernermik aaliangersimasumik suliaqartussaalluni kajumissuseqanngippat naammassinissaanut arlaannik pisassaqartinneqarsinnaavoq immaqaluunniit ima oqarfigalugu ”una naammassigukku Ipadinni spillersinnaavutit” tassa taava ydre motivation takkutissaaq, naammassiniaapallanneq pisarpoq kingunissaa pillugu. Soorlu atuakkami ima allassimasoqartuq: *”Hvis man er vant til kun at arbejde på grund af ydre incitament, kan man blive afhængige af motiverende tilskyndelser fra læreren, og det indeholder en risiko for at skabe uselvstændige elever, som kun kan arbejde med ydre pres.”* (Ågård, 2015 qupp. 24)

Qamanga kajuminneq ”Indre Motivation” pisarpoq nammineq soqutigisat aallaavigalugit kajuminnermit. Assersuutigalugu atuartuq anitsiarfinngortoq sulii suliaqarniarpoq atuaqataasa pinnguaqatigiumappassuk, atuartorlu suliaqartoq suliaqaannarusuppat qamanga kajuminnera piusimassaaq, taanna qamanga kajuminneq atuartumut sulianut tiguartitsisarpoq. Atuartortaaq misigisimaguni suliaqartuq naammassinissaanullu qamanga kajuminneq piusimassaaq. (Ågård 2015, qupp. 21) Atuakkami ima allassimasoqarpoq: *”I skolen sker det, når elever kaster sig over det faglige arbejde med stor energi, fordi det er spændende i sig selv, og de derfor arbejder af lyst. De oplever en indre glæde og tilfredsstillelse og behøver ikke at blive sat i gang af læreren, fordi de får >>skub<< nok indefra.* (Ågård, 2015 qupp 21)

Atuakkami ”Motivation”-imi qulequtaq ”selvværd” taassuma iluani assimi ilinniartitsisup iliusissaanik allassimasoqarpoq. Sakkussatut siunnersuutit assigiinngitsut takuneqarsinnaapput.

Lærere kan:

- ✓ Give konkret feedback
- ✓ Nedtone betydningen af talent og evner
- ✓ Fokuserer på elevers arbejdsindsats og strategi
- ✓ Udvide elevers repertoire af forskellige læringsstrategier, både når de løser opgaver hjemme og i skolen
- ✓ Tale med elever om, hvad attributionsmønstre betyder.

(Ågård, 2015, qupp. 42) Atuakkami allassimasut uku malillugit paasinarsivoq atuartunut naleqartitsineq, suliaanut utertitsisarneq oqaloqatigiilluarterneq ilaalu ilanngullugit atuartitsinermi peqataatikkaanni atuarneq toqqissisimanartumik ingerlassasoq, malitsigissagaalu atuartut atuarnissaminut kajuminnerulernerat. Soorlu atuakkami ima allassimasoqartoq; *“Det er med andre ord god grund til at overveje, hvordan undervisningen kan tilrettelægges, så eleverne oplever den som meningsful og engagerende”* (Canger & Kaas, 2016, qupp. 206)

Atuartut naleqartutut, piginnaaneqartutut oqartussaaqataasutullu misiginissaat pingaaruteqartoq oqaatigineqarpoq. (Ågård, 2015, qupp. 20) Atuartut atuarfimmi inimiinnerminni qanoq misiginissaat ilinniartitsisutut allannguiffigineqarsinnaavoq tamannalu akisussaaffittut tiguneqassalluni.

Atuartut ilinniartitsisullu akunnerminni attaveqatigiinneq pitsaasoq piulersippassuk toqqissisimanermik kinguneqassaaq. Atuartoq toqqissisimaguni aamma atuarnissaminut kajuminnerata qaffanneranik malitseqassaaq, tamanna tunngavigalugu attaveqatigiinnerup pitsaasuunissaata qanoq pingaartiginera paasinarsivoq. (Ågård 2015, qupp. 20)

Oqaatigineqarpoq atuarfimiinnermi imminut naleqartinneq pingaaruteqartorujussuusoq, atuartoq imminut naleqartilluni atuarfimiikkuni atuarnissaminut kajuminneranut pitsaasumik sunniuteqassaaq. Soorlu atuakkami ima allassimasoqartoq: *“Et af det stærkeste motiver, der styrer mennesker og deres adfærd, er behovet for at etablere og opretholde en følelse og selvværd, og for skoleelever er selvværdsfølelse tæt knyttet til, hvor godt de klarer sig i skolen.”* Ågård 2015, qupp. 37)

Ilinniartitsisutut pitsaasumik sullissiniaraanni tunngaviit pingasut ilaatinneqartussatut oqaatigineqarput. *“Der er tre kompetencer, du skal besidde for at være en god lærer: Faglig kompetence, relationskompetence og ledelseskompetence.”* (Fugl 2008, qupp.17) Uani ilinniartitsisup faagimut piginnaaneqarnissaa, atuartunut attaveqarluarnissaa aammalu klassimut aqutsilluarnissaa oqaatigineqarput. Uku taaneqartut ilinniartitsisutut pigigaanni qularnanngitsumik atuartut atuarnissaminut kajuminnerunerannik kinguneqassaaq.

Atuakkialerineq

Atuakkialerineq ataatsimut isigalugu siammasissorujussuuvoq, ass. Nerisassioernermit malitassat, oqaluttuaaraliat, oqaluttuat titartagartalersukkat, takisuuliat, taallat aammalu tusagassiuitit. Suliffimmillu misiliilluni atuartitsinermit oqaluttualiat nutaaliaanerisut tunngavigalugit atuartitsineq ingerlanneqarpoq, taamaalilluni sammisat sinaakkuserneqarlutik siammasippallaannginnissaat anguniarlugu. Atuartut atuagaasa ilaat ilanngussani takuneqarsinnaapput.

Atuakkialerineq tamatigut tunngavigineqarluni atuartitsineq ingerlanneqartarpoq, suliaakkiissutilli allanngorartinnerisigut allanngorartumik atuarneq ingerlasarluni.

Kalaallisut atuakkialerinermit kalaallisut oqaatsit atorneqartarput, malitsigissavaalu kalaallisut oqalunneruneq aammalu kalaallisut oqaatsit tunngavii isumaalu malillugit oqalunneq. Taamaaliornikkut kalaallisut oqaatsit tammatsaaliorneqarsinnaasutut naatsorsuutigineqarpoq aammalu allanngutsaalineqassallutik.

Ilikkagassatut anguniagassani ima allassimasoqarpoq:

- Aliikkutassiat aamma aalajangersimasumik sammisallit iluini allatat suunerinik ilisimasaqassasut kiisalu oqaatsit, allatat suunerisa, imaasa aamma pissutsit qanoq issusiisa assersuutigalugu atuakkiat qangarnisaanerisut nutaaliaanerisullu, oqalualaat oqaluttuatoqqallu, taallat, aalajangersimasumik sammisallit, allakkat assigiinngitsut ilusaat, ussasaarutit takoqqusaarutillu ataqatigiissinnaanerinik ilisimasaqarnermik oqaatiginnissinnaasasut.

(https://iserasuaat.gl/emner/folkeskole/fag-og-undervisning/laereplaner?sc_lang=kl-gl Kalaallit oqaasiisa iluanni akullerni atuartunut ilikkagassatut pilersaarut)

Ilikkagassatut anguniagassap uuma ersersippaa atuakkialerinerup iluani assigiinngitsunik meeqqat atuarfianni akullerni atuartut piginnaasaqalissasut. Suliffimmik misiliinermi ilikkagassatut anguniagassap iluaniittoq “Atuakkiat qangarnisaanerisut nutaaliaanerisullu” taassuma iluani atuakkiat nutaaliaanerisut atuartunut sammitinneqarput.

Atuakkialerinermit ”genrepædagogik” ingerlanneqartutut taaneqarsinnaavoq, tassa aaqqissuulluakkamik atuartitsineq aammalu atuartitsineq ersarissoq. Taamaaliornikkut atuartut pigiliussaqaarnerat qulakkeerneqarpoq, tamanna uppenarsarneqarsinnaavoq atuartut suliaasa inerneritigut.

Atuartut atuakkialerineri sammisassa at killiffiit tulluartaillu "Anitsiarfik" qinerneqarnikuuvoq. Taanna atuagaq nutaaliaanerusuuvoq atuartunullu inuusuttuaraanermut ikaarsaariartulersunut tulluartaulluni. Atuagassiissutigineqarnikut allat naatsunguit ilanngussami ilaanngillat assiutigineqanngimmata. Atuagassap atuartunut tulluartaunissaa pingaaruteqarpoq atuartut sammisamut taamaalillutik soqutiginninnerussammata, tamanna atuartitsineri maluginiarneqarpoq. Suliffimmik misiliineri atuagassiissutit assigiinngitsunik sammisallit ingerlanneqarput, taamaalillutik sammisaq ataasiinnaanngitsaq atuarnerlu allanngorartaq misigaat.

Atuakkami ima allassimasoqarpoq: *"Forskellige genrer har forskellige strukturer og sprog, som hjælper skribenten eller taleren til at realisere formålet med teksten."* (Johansson og Sandell Ring, 2015 qupp. 27) Uuma ersersippaa sammisat assigiinngitsut samminerisigut atuartut atuakkaminnik paasinninnerunissaannut iluaqutaasoq.

Katersat

Uani qulequttami katersat suuneri qanorlu pissarsiarineqarsimaneri allaaserineqassapput. Ilinniartitsisutut suliffimmik misiliineri misissukkanut katersat atorneqartussat kisiisa nassuiaateqarfigineqassapput.

Suliffimmik misiliineq bachelorimik allaaserinninnermi sammisamut apeqqusiap akiniarnissaanut tunngassuteqarpoq, taannalu sapaatsit akunnerini sisamanik sivisussuseqarluni.

Atuartut 6 klassemi atuartuupput, atuakkialerineq sammereernikuuaat annerusumilli misilittagaqarfiginngilaat, atuakkialerineri tunngatillugu piginnaasaat appasipput.

Atuakkialerineri sammisat makkuupput; atuakkamik atuarneq, allanneq, oqaluttuaaraliorneq, arpaqattaarluni kukkunaveersaarneq (løbediktat), ipad atorlugu multimodaliliorneq (multimodal tassaavoq ipad atorlugu quppernernaliorneq makkuninnga imalimmik: nipi, assiliaq aalasuliaq, assiliaq, ilisarnaatit, paasissutissallu) atuakkami paasisat malillugit saqqummiussineq aammalu sullivikkaartitsineq atuartitsissutigineqarput.

Atuartut tiimit naaneri tamaasa naliliineq ingerlattarpaat (tassa formativ evaluering) logbogiliornikkut immaqaluunniit oqallinnikkut. Logbogiliornerilli annerusumik iluatsinngillat. Logbogiliornermi allanneqartut makkuukkajupput "atuaratta nuannerpoq, ajunngilaq" ullormulluunniit suliatik allallugit. Taamaammatt logbog allaaserinninnermi atorluarsinnaasorinangillat allanneqartut itisilerneqartanngimmata. Tamanna tunngavigalugu logbogiliorititsineq iluatsippallaanngitsutut nalilerneqarpoq. Logbogiliorititsilernermi atuartunut

oqilisaassineq misilinneqaraluarpoq, tassa allattarfissuarmut suut allanneqarsinnaanersut apeqqutinngorlugit allallugit. Atuartulli logbogiliorneq sungiusimannginnamikku tassunga ukkassiniarnerat ajornakusoorpoq.

Ilinniartitsisutut suliffimmik misiliinerup naammassilernerani atuartut apeqqutinik ammasunik matoqqasunillu tunineqarnikuupput, apeqqutit naliliinertut atorineqarlutik (Summativ evaluering).

Ataatsimut taallugu ilinniartitsisutut suliffimmik misiliinermi katersat tassaapput:

- Atuartunut apeqqusiorneq - apeqqutit ilaatigut makkuninnga imaqarput; Ipad atorlugu suliaqarneq nuannerpa? Aalanerulluni atuarneq orniginarnerua? Kalaallisut oqaatsivut pingaartippigit?
- Ilinniartitsisumut apersuineq - apeqqutit ilaatigut makkuupput; qanoq ilillutit atuartut kajumitsinniartarpigit? Atuartitsinerit qanoq allannngorartittarpiuk? Kalaallisut fagimi angusat qaffasinnerunissaat anguniarlugu qanoq iliortarpit?
- Atuartut suliaannik tigusineq
- Atuartut malinnaaffiginerannit allattuineq
- Atuartunik aaliangersimasunik malinnaaffigisaqarneq (atuartoq A aamma B)

Misissueqqissaarneq

Meeqqat atuarianni nalaassassaasarpooq meeqqat atuarnissaminut kajumissusikitsut, immaqalu atuariartornissaminut soqutiginningsut.

Atuartut atuarnissaminut kajumissusikitsut assigiinngitsunik peqquteqarsinnaasarpooq, ilaatigut angerlarsimaffimmi atukkat peqqutigisinnaasarpaat, avatangiisit peqqutaallutik, immaqaluunniit ilinniartitsisut atuaqatilluunniit peqqutaallutik. Uku taakkartorneqartut ilikkarsarnissaminut kajumissusikissinnaasarpooq. Tamakku ilaatigut tunngavigalugit allaaserisami qanoq iliornikkut kajumissusitsineq annerpaaq pineqarsinnaanersoq misissorneqassaaq. Uani qulequttami eqqaaneqartut ilinniarnermi suliffimmik misiliisarnep nalaani aammalu ilinniarnep nalaani pissarsiarisartakkanit tunngaveqarput.

Atuartunut ammasunik matoqqasunillu apersuinerup ineneri:

Atuartut apeqqutinik akisassanik tunineqarnikuupput, taamaaliortoqarpoq atuartut namminneq isumaat misissuiffiginarlugit, ilinniartitsisutut takusat taamaalillutik tunngavissinneqassammata. Atuartut 17-it apeqqutinik assigiinngitsunik akisassanik tunineqarnikuupput, tamarmik immikkut apeqqutit akivaat.

Atuartunut matoqqasunik apersuinerit inernerit:

Apeqqutit ataasiakkaarlugit uani allattorneqassapput.

1) Ipad atorlugu suliaqarneq nuannerpa?

- Angertut 15-upput naaggaartullu marluullutik.

Ilinniartitsisutut suliffimmik misiliinermi maluginiakkat ilaat tassaapput Ipad atorlugu atuakkialerineq assut soqutiginarinneqartoq. Taamaalilluni paasinarsivoq Ipad atorlugu atuarneq atuartunit kajumigineqarluartoq. Sammisamut apeqqusiami atuartut qanoq kajuminnarnerusumik atuartinneqarsinnaanersut eqqaaneqarpoq, uku apeqqutit akissutaat malillugit oqartoqarsinnaavoq Ipad sakkussaasoq pitsaasoq assigiinngitsorpassuartigummi atorneqarsinnaavoq, soorlu multimodaliliornikkut oqaluttualiornikkullu ilinniartitsisutut suliffimmik misiliinermi atorneqartoq.

2) Oqaluttualiorneq nuannerpa?

- Angertut 16-upput naaggaartorlu ataasiulluni.

Atuartut oqaluttualiorneq nuannarigaat malunnarpoq, apeqqutit akissutaasigut tamanna aamma takuneqarsinnaavoq. Ilinniartitsisutut maluginiakkat aallaavigalugit atuartut allaaserinninnermut piginnaasaat qaffasinnerpaatut taaneqarsinnaanngillat, kisiannili apeqqutit akissutaasa ersersippaat atuartut oqaluttualiornermut soqutiginnittut, tamanna tunngavigalugu atuartut kajuminnerat atorluarlugu oqaluttualiorneq aqutigalugu allaaserinnissinnaanerat qaffassarneqarsinnaasutut takorlooruminarpoq, atuakkialerinnermummi piginnaasaasa qaffassarnerannut allassinnaaneq atuffarinnerlu sakkussaammata pingaaruterluinnartut. Atuartitsinermi atuartut allaaserinninnerminni nalorniffeqaraluarlutik suliaminnut kajuminnerat ersarippoq. Tamatumunnga pissutaaqataasimasinnaavoq oqaluttuaaraliornerat allannerinnaanani filmiliornertaqarmat nipitaqarluni assitaqarlunilu (Multimodal). (Ilanngussaq 2-mi 17/03-22 takuuk)

Una suliffimmik misiliinermi paasisanit tunngaveqarluni allagaavoq.

3) Aalanerulluni atuarneq orniginarnerua? 14-it angerput naaggaartullu pingasuullutik.

Atuartut amerlanerpaat aalanerulluni atuarneq orniginartippaat. Atuartitsinermi tamanna ersarilluinnarpoq, assersuutigalugu atuartoq A timini atuleramiuk suliaqarnissamut

kajuminnerulerluni tunuarsimaannginnerulerlunilu suliaqalersoq. (Ilanngussaq 2-mi 08/03-22 takuuk)

- 4) Issiaannarluni suliaqarneq orniginarnerua? Arfinillit angerput 11-llu naaggaarlutik.

Qulaani allanneqartup akerlinga uani atuarneqarsinnaavoq. Timi atorlugu atuarnermi atuartut pigiliussinerusarsimappata, issiaannarluni atuarneq qularutissaanngilaq pissarsiakiffiunerussasoq.

- 5) Kalaallisut fagi pingaartippiuk? 14-it angerput pingasullu naaggaarlutik.

Uku akissutit ersersippaat atuartut amerlanerpaat oqaatsitik pingaartikkaat, tamannalumi klassi atuartitsiviusoq najorlugu malunnarpoq. Atuartut kalaallisut fagimut pingaartitsinerat ilinniartitsisutut immikkut maluginiarneqarpoq. Siornatigut ilinniartitsisutut suliffimmik misiliisarnerup nalaani arlaleriaq nalaanneqarnikuuvoq atuartut fagimut kajumissusaat appasittoq. Assersuutigalugu 4 klassemi atuartoq siornatigut atuartissimasaq ima oqariartuuteqarnikuusoq: “Sooq kalaallisut oqaatsit sammissavagut ilinniarnermi nunarsuarmioqataanermilu pisariaqartinnagit?” Unali klassi atuartitsivigisaq tamakkuninnga eqqarsaatersuuteqanngitsut malunnarpoq, apeqqutimmi akissutaasigut tamanna aamma qulakkeerneqarpoq.

Atuartunut ammasunik apersuinerit inernerit:

Atuartut isumaat paasiniarlugit apeqqutit makku apeqqutigineqarnikuupput:

1. Qanoq suliaqarluni suliaqarusunnarnerua?

- Uani apeqqummi atuartut arfinillit issialluni suliaqarneq suliaqarnarnerutillugu allassimapput, tassani tunngavilersuutigaat atuarneq eqqissisimaarfiusoq sungiusimanarnerutikkamikku.
- Atuartut 11 arpaqattaarluni silamiillunilu atuarneq suliaqarusunnarnerusutut nalilersimavaat, tassani tunngavilersuutigineqarpoq atuarneq timikkut aalatitsinertalik nuannernerummat.

2. Suleqateqarluni suliaqarneq immaqaluunniit kisimiilluni suliaqarneq, sorleq kajuminnarnerua?

- Atuartut marluk kisimiillutik suliaqarneq kajuminnarnerutippaat, tunngavilersuutigaat akornuserneqarnani nammineq isuma atorlugu sulineq ingerlasarmat.
- Atuartut 15-it suleqateqarluni suliaqarneq kajuminnarnerutippaat, tassani ilaatigut tunngavilersuutigineqarpoq suleqatigiinnermi ikioqatigiittoqarsinnaammat aammalu nalornigaanni apereriaannaasarneq iluarineqarmat.

3. Sulerigassi nuannarnerua?

- Atuartut assigiinngitsorpasuarunik akisimapput, amerlanerpaalli suliakkiissutit tamaasa nuannaralugit akisimapput, ullormi ataatsimi atuagassamik atuarnerp annertuallaarnera pinnagu. Amerlanerit nerrivimmi sullivikkaarneq aammalu kukkunaveersaarluni arpaqattaarneq nuannaralugu taasimavaat.
4. Ilinniartitsisutut suliffimmik misiliisoqarnerani atuartinneqartarninni suliaqarnerit 1-miit 10-mut nalileruk
- Atuartut amerlanerpaat suliaqarnertik 7, 8, 9, aamma 10 akornannut inississimavaat, taamaalilluni paasinarsivoq atuartut atuarnermi angusatik naammagisimaaraat. Tamatuma ersersippaa atuartut atuarnermiinnut kajumissimasut pigiliussaqsimanerat malunnarmat.
5. Ulluinnarni atuarninnilu oqaatsit suut atornerusarpigit?
- Atuartut 11 oqaatsit kalaallisut atornerusarlugit allassimavaat, pingasut qallunaat aammalu pingasut tuluttut oqaatsit atornerusarlugit allassimallugit. Atuartitsinermi maluginiarneqarpoq atuartut atuarnermiinnu oqaatsit kalaallisut atortorujussuugaat.
6. Kalaallisut oqaatsivut pingaartippigit?
- Atuartut ilaat nalornillutik akisimapput, amerlanerpaalli kalaallisut oqaatsit pingaartinnerarlugit akisimallutik. Tunngavilersuutigineqartut ilaat ima allassimavoq “Aap, ilami qallunaatut tuluttullu oqalussinnaavugut kisianni kallaallisut puujorusunngikkaanni kalaallisut oqalunneq pingaarpoq.”
  - Apeqqummi normu 5-mi ataasiakkaaginnat allamiut oqaasiinik akuuisarlutik allassimapput. Tamatuma ersersippaa atuartut kalaallisut oqaatsit pingaartikkaat.

Ilinniartitsisutut suliffimmik misiliineq

Ilinniartitsisutut suliffimmik misiliinermi atuartitseriaaseq allanngorartoq ingerlanneqarpoq. Atuartitsineq allanngorartoq ingerlanneqarpoq atuartut qaqugukkut atuarnermiinnut kajuminnerunersut misissorniarlugu. Atuartitsineq immikkoortunut sisamanut avillugu allaaserineqassaaq.

Sapaatsip akunnera siulleg:

Sapaatsip akunnerani siullermi ullut marluk atuartitsisumut atuartunullu malinnaaneq ingerlanneqarpoq, taamaaliornerup pissutigivaa klassip qanoq inissisimaneq, qanoq kajumissuseqartiginerat, aturiaasaat ilinniartitsisullu iliuuserisartagai takuniarlugit.

Malinnaanermi paasinarsivoq ilinniartitsisoq aaliangersimasumik periuseqartoq, tassa atuakkamik aallaaveqarluni atuartitsineq atuagarsornerusoq. Malinnaanermittaaq paasikannerneqarpoq atuaqatigiit piumaffigineqarnertik malillugu, naak ilaatigut atuartartut nuannisannikkaluarlutik kajumissusikkaluarlutilluunniit atuarnertik ingerlattaraat. Tassani piumaffigineqarnermit kajuminneq ersarippoq (Ydre Motivation).

Ilinniartitsisumut malinnaanermi paasinarsivoq ilinniartitsisutut iliuutsit qanoq atuartunut sunniuteqartigisarneri. Ilinniartitsisoq aaliangersimasumik pissuseqarpoq, piumasani malillugu atuartitsisarluni. Atuartut immikkut pisariaqartitsisut immikkut sulikkernagit atuaqatigiit tamaasa ataatsimut atuagaqartittarpai. Tamanna pissutaaqataalluni atuartut ilaat atuakkaminni killiffimminnik kingulliupput ilaallu siulliullutik. Atuartitsineq atuartunut naleqqussarfiusoq (Undervisningsdifferentiering) eqqarsaatigalugu ilinniartitsisup iliuusai eqqorpallaangitsutut nalilerneqarsinnaapput. Atuartut ilaat kinguarsimanerungaatsiarpata qaffasinnerusumullu ingerlassappata atuartunut ataasiakkaanut tulluarsaajuarnissaq pisariaqarmat. Soorlu ima allassimasoqartoq: *"undervisningsdifferentiering er et princip for undervisning, hvor man tager udgangspunkt i elevernes forskellige forudsætninger, potentialer, behov og interesser for i et samarbejde at udnytte denne forskellighed til at realisere såvel fælles som individuelle mål."* (Canger & Kaas, 2016 qupp. 107)

Uani nassuiaatigineqarpoq atuartut pisariaqartitaat, soqutigisaat, piginnaasaat killiffiilu malillugit atuartitsineq ingerlasariaqartoq. Soorlu suliffimmik misiliinermi nalaanneqartut ilagigaat atuartoq A fagitigut piginnaasaminik kingusisooq kukkunaveersarluni arpatsinneqartoq, taanna sapersalerluni uninngaannalermat kaammattorlugu peqatiserineqarpoq peqataallualerlunilu. Tassani piginnaasaanut tulluarsaaneq peqqutaalluni nipisiuinertalimmik atuartinneqarlunilu allatsinneqarpoq, taamaalilluni allataqarluarpoq naammassisaaqarlunilu. (Ilanngussaq 2-mi 08/03-22 takuuk)

Sapaatsip akunnerata aappaat:

Sapaatsip akunnerani siullermi ulloq ataaseq ilanngullu sapaatsip akunnerani tullermi atuartitsineq atuakkamik atuarnersooq ingerlanneqarpoq. Tassani atuakkamik atuariatlutik atuagartik aallaavigalugu immersugassamik kiinaasamik immersuipput paasisatik aallaavigalugit. Kiinaasaq oqaluttuamut paasissutissanik assigiinngitsunik allattuiffissaavoq. (Ilanngussaq 1-mi E takuuk)

Atuartitsineq atuagassamik atuarnerrinnangajaavoq allannerinnangajaallunilu, piffissap annerpaartaa issiallutik atuarput. Atuartut issiasussaanertik sungiusimagamikku annerusumik qisuariaateqanngillat

piumaffigineqarnertik malillugu sulisuugamik, malunnarporli atuagartik takigalugu suliakkiussamut kajumissusikitsut.

Sapaatip akunnerata pingajuat

Sapaatsip akunnerata pingajuanni atuartitsineq timitaliisitsinerusoq ingerlanneqarpoq. Tassani atuakkamik atuareernerup kingorna ipad atorlugu multimodalilioritoqarpoq, atuakkami paasisatik multimodalinnngorlugit saqqummiuppaat. Atuartut saqqummiussitinneqarnerannut tunngaviuvoq atuartut sassarsinnaaneq, paasisaminnik ingerlatitseqqissinnaaneq, imminut tatigineq suliallu inerneqartarnissaat sungiusartussaagamikku. Soorlu ilikkagassatut anguniagassani ima allassimasoqartoq: *”oqaloqatigiinnerni, suleqatigiinnerni, oqallinnerni, saqqummiussinerni oqaatiginninniarnernilu oqaatsiminnik paasinartumik erseqqissumillu atuisinnaassasut”* aamma *”aalajangersimasumik sammisaqarnerni projekteqarnernilu suliat saqqummiussinnaassagaat”*

(Tigusiffik: Iserasuaat.gl)

John Dewey isumaqarpoq iliuuseqarnikkut atuartoq ilikkarsartartoq, tamanna tunngavigalugu atuartitsineq atuartunut pigiliussa qarfiusimassasoq qularutissaanngilaq. Soorlu ima allassimasoqartoq: *”Barnet ønsker at opnå bestemte ting, støder ind i problemer, og må så undersøge situationen og formulere forslag til sådanne løsninger, der gør at dets aktivitet kan komme videre.”* (Brinkmann 2007, s. 94)

Makku tunngavigalugit sulianik sapinngisamik saqqummiussiuartarnissaq pingaaruteqartutut taarusunnarpoq. Multimodal timitaliisitsinerusutut namminerlu iliuuseqarfiusutut taaneqarsinnaavoq, suliarinerani timi atorlugu assiliinerit filmiliornerillu pimmeta. (Ilanngussaq 1-mi A takuuk)

Ullormi atuarfiusumi ataatsimi oqaluttuaaraliorneq ingerlannikuuaat, tassani marlukkaarlutik suleqatigiipput. Suleqatissaminnik namminneq qinersinikuupput namminneq qinikkaminnik suleqateqarnikkut kajuminnerat qaffassanersoq misissorniarlugu. Ilaqarput nammineq qinikkaminnik suleqateqarlutik sulilluarnerusut, ilaqarpulli aamma kammagiippallaarlutik suliassaminnut ukkassiniarnerminnik ajornartorsiuteqalersut. Tamanna tunngavigalugu atuartut ilisimalluarnissaat pingaaruteqarpoq, kikkut suleqatigiinnissaminnut ajornartorsiuteqarnerat eqqumaffigisariaqarmat, taamaakkaluartorli ilinniartitsisutut aqutsilluarnissaq pingaaruteqarpoq. *”Der er tre kompetencer, du skal besidde for at være en god lærer: Faglig kompetence, relationskompetence og ledelseskompentence”* (fugl 2008, qupp 17). Taamaalilluni atuartut aqulluarneqarnermikkut kajuminnerat qaffassinnaassammat suliaqarnissarlu pisussaaffittut inissillugu. Atuartut suliaat assersuutitut ilanngunneqarnikuuvoq. (Ilanngussaq 1-mi B takuuk)

Taama atuartitsisoqarneranut tunngaviuvoq atuartut atuaannarnatik namminneq iliuuseqaqataagunik qanoq qisuariarnissaat takuniarlugu. Atuarneq soqutiginarittorujussuuaat malunnarlunilu naliginnaasumik atuartinneqartarnerminnit allaanerulaartumik atuartinneqaramik kajuminnerujussuusut. Kajuminnerunerat qulakkeerneqarpoq ilinniartitsisup malinnaaviginerani takusat aallaavigalugit aammalu atuartut ilaat ima oqarmat "Nuannertutit" (Ilanngussaq 2-mi 03/03-22 takuuk.)

Sapaatsip akunnerata aappaanni aammalu pingajuanni atuartitsineq tunngavigalugu paasinarsivoq atuartitsineq timitaliisitsinerusoq atuakkamik atuaannarfiunngitsoq atuartunut qanoq kajuminnarnerutigenera. Atuartitsinermimi sapaatsip akunnerata aappaanni atuartut "pikkunaalliortut" malunnarput, sapaatsilli akunnerata pingajuanni sisamaannilu qiimallutik nuannisarlutillu atuarlutik.

Sapaatsip akunnerata sisamaat:

Sapaatsip akunnerata sisamaanni atuarneq atuagarsorneruallaanngitsoq ingerlanneqarpoq, arpaqattaarluni kukkunaveersarneq (løbediktat), saqqummiussassap suliarinerani filmiliorneq tassanilu timip atornera aammalu sullivikkaartitsineq (nerriviit pingasut tamarmik assigiinngitsunik suliasartallit). Sapaatsip akunnerata naalluinnalernerani atuartut apeqqusianik tuniorarneqarput ilinniartitsisorlu apersorneqarluni.

Atuartitsineq timimik aalatitsiffiusoq atuartitseriaatsit assigiinngitsut suliffimmik misiliinermi atuartitsissutigineqartunit iluatsilluarnarpaatut taaneqarsinnaavoq. Atuartitsinermi assersuutigalugu arpaqattaarluni kukkunaveersarnermi (løbediktat) atuarnerminnut kajumissusikitsut, allamut saaqqajaasut aamma fagitigut piginnaasamikkut kingusissut tamarmik ataatsimut peqataalluarput. Taamaaliornikkut paasinarsivoq atuartitsineq timimik aalatitsinertalik qanoq pingaaruteqartiginersoq.

Atuartitsinermi sullivikkaartitsineq aamma misilinneqarpoq, sulliviit pingasut tamarmik assigiinngitsunik suliasartallit, sulliviit tamarmik eqimattanik aaliangersimasunik inuttaqarput, minutsillu 15-kkaarlugit sullivinniittut nikittarlutik. Eqimattani suleqatigiit arfinilikkaarput, taanna ilinniartitsisutut suliffimmik misiliisumut kukkuneruvoq. Eqimattanimi suleqatigiit amerlavallaaraangata ilai "utaqqiinnartutut" inissimalersoorinnaasarmata.

Sullivik 1 oqaluttuaq atuariarlugu misissorpaat immersuillutillu, saniatigut oqaatsinik paasinngisaminnik ordbog atorlugu paasiniaallutik. Tassani siunertaavoq atuartut kalaallisut oqaatsinik naammaginartumik paasinissinnaanissaat atuffarissuunissaallu.

Sullivik 2 oqaluttuaaraliornermik imaqarpoq, tassani eqimattaallutik sermersuup qeqqani inuuniarnertik oqaluttuaaraliaralugu, suleqatigiissinnaanissaat siunertaavoq. (Ilanngussaq 1-mi D takuuk)

Sullivik 3 ”qasuersarfittut” taaneqarsinnaavoq, makittakkanik makititsiniaapput suunerilu takutinnagit atuaqatiminnut oqaluttuaralugit eqqoriaasittarlugit. Tassani siunertaavoq atuartut oqalulluarnissaat.

Sullivikkaartitsinerimi tigussaasunik suliassartaqarpoq, tassa makititsiniaaneq. Malunnarpoq atuartut tigusassaqaarlutik suliaqarusunnerusut paatsuungannginnerullutillu. Soorlu John Dewey teoriiani ima oqartoqartoq ataatsimooqateqarnikkut meeqqat ilikkartartut. (Brinkmann, 2007 s. 94) tassanimi eqimattani ataatsimooqateqarneq piuvoq.

Sullivimmi ataatsimi oqaluttualiortinniarneri ajornakusoorpoq, tassani atuaqatigiit suleqatigiinniarnerat fagimilu piginnaasaasa assigiinngiiarneri peqqutaallutik. Taamaakkaluartoq atuartut fagimut poqernerusortai allalluarlutik. (ilanngussaq 2-mi 14/03-22 takuuk)

Atuagassamik atuartinneri ajornanngilaq, pissutaasimasinnaavoq atuagassaq naatsunnguummat aammalu atuarnissaa siunertaqaarluni, oqaatsinimmi paasiniaanertaqarpoq paasisarlu allanneqartussaalluni. Ilanngusami atuartut suliaat takuneqarsinnaapput. (Ilanngussaq 1-mi C takuuk)

Misissueqqissaarnermi qaqugukkut atuartut atuarnerminnut kajuminnerunersut misissorneqarpoq. Atuartitsinerimi atuartitsissutigisat aammalu atuartunut apeqqutit akineqarnikut tunngavigalugit paasinarsivoq atuartut soqutiginarsakkamik, timitaliisitsinerusumik minnerunngitsumillu atuakkamik atuaannarfiunngitsumi kajumissuseqarnerullutik atuartartut. Tamanna paasinarsivoq atuartitsinerimi takusat aallaavigalugit. Ilinniartitsisoq apersorneqarnikoq atuartunut nersualaarinninneq atorlugu kajumissaasarnerarpoq, tamanna iluaqutaasimanerarpaa. (Ilanngussaq 3 takuuk) ilinniartitsisutulli suliffimmik misiliinerimi paasinarsivoq nersualaarinninnerinnaanngitsumik soqutiginarsagaalluartumik atuartitsineq atuartunut atuarnissamut kajuminnermik annertuumik aamma pilersitsisoq. Atuartitsineq assigiinngitsutigut soqutiginarsarneqarnikuvoq. Soorlu Ipad atorlugu atuartitsineq, arpaqattaarluni kukkunaveersaarluni atuartitsineq qulaanilu taaneqartut ilai ilanngullugit, tamakku tunngavigalugit soqutiginarsaajuarnissaq atuartullu killiffiinut naleqqusarluartarnissaq pingaaruteqartoq paasinarsivoq.

Qulaani allakkat tassa ilinniartitsisutut suliffimmik misiliinerimi iluuserisat. Ilinniartitsisutut iliuuserineqarsinnaasutut takorluukkat ilaat tassaapput; sammisamut tunngassutilimmik

unillatsiarnermi sammisat (aktivitet) amerlanerusut, atuarneq silamiinnerinnaq ass. Atuakkialerinermi nunatta atuagaateqarfianukarneq, atuakkiortup kinaaneramik ilisarititsinermi illua/suliffia assilillugu immaqaluunniit atuakkiortup kiinaa apummik ilusilersorlugu, allarpassuillu klassimiiginnangikkaluarluni iliuuserineqarsinnaasut. Iliuusissatut takorluukkat tamakkerlugit naamattoorneqanngillat ilinniartitsisutut suliffimmik misiliineq sapaatsit akunnerini sisamaannarni sivisussuseqarmat, sulianillu naammassinniffiusaalluni.

Kajumissisitsineq atuartut akornanni

Uani qulequttami kajumissisitsineq atuartut akornanni maluginiarneqartut aammalu ilinniartitsisutut iliuuserineqartussatut naatsorsuutit allaaserineqassapput, tassani atuartunut assersuusiorneq piumaarpoq.

Suliffimmik misiliilluni ilinniartitsisutut sulinermi maluginiarneqarpoq atuartoq B imminut piunaffiginissaminut ajornartorsiuteqalaartartoq. Assersuutigalugu avataanit/ilinniartitsisumit piunaffigineqarnermi piunassusaa annertunerulersinnaasarpoq. Malunnarpoq atuartoq B avataanit sunnerteqqajaasartoq, taamaalilluni ”Ydre motivation” pilersarluni.

Suliffimmik misiliinermi maluginiakkat aallaavigalugit atuartut qamannga kajuminnerat qaffasissumi inissisimavoq, tamatumunngalu tunngavisorineqarpoq atuartitsinerup allanngorarnera aammalu atuartitsinerup timitaliisitsinerusup ingerlanneqarnera. Atuartitsinermi takusat ilaatigut ima ersaritsigipput atuartoq A suliaqartinniarnera ajornakusoorsinnaasaraluarluni allatut atuartitsineq ingerlaleremat suliaqarluartoq. (Ilanngussaq 2-mi 08/03-22 takuuk)

Meeqqat atuarfianni atuarnermut kajumissisitsineq assigiinngitsorpassuarnik tunngaveqarluni appasinnersumik qaffasinnerusumilluunniit inissisimasarpoq. Qanorliuna qaffasinnerpaamik inissisimatinneqarsinnaasooq? Ilinniarfissuarmi ilinniartuunermi misilittagarilikkat tunngavigalugit maluginiarneqarpoq amerlasoorpassuartigut atuartup avatangiisaani pisut tunngavilersuutigineqartartut. Assersuutigalugu atuartoq angerlarsimaffimmini eqqissisimaarfissaqanngitsoq, atuartoq naammattumik paaqqutarineqanngitsoq/isumassorneqanngitsoq, ilaalu ilanngullugit arlalitsigut tunngavilersuutigineqartarput. Soorlu ima oqartoqarluni; ”ima inissisimagami atuarnerminut kajumissusikippoq/ukkassiniarnera annikippoq”. Meeqqat atuarfianni atuartuutigisat assigiinngitsorpassuarnik tunuliaquteqartut atuartinniaraanni ilinniartitsisutut kajuminneq namminerme aamma pingaaruteqarnerpaat ilagaat, ilinniartitsinissamut kajumittoq atuartunut

kajuminnera aamma sunniuteqartarmat. Atuartut avatangiisaat allanngortissinnaanngisat tunngavilersuutiginnarnagit ilinniartitsisutut nammineq iliuserisanut saatsittarnissaa pingaaruteqarluinnarpoq, taanna ilinniartitsisutut allannguiffigisinnaasaq sakkussaammat pingaarnerpaaq. Assersuutigalugu atuartoq A avatangiisimini aalassassimaarpoq, tamannalu pillugu atuarnermiinnut kajumissusikitsuararsuulluni, suliffimmik misiliinermi atuagarsortitsinerinnangajak tiimi ingerlanneqarmat atuartoq A iluamik attugaqanngilaq piumaffigeqattaaraluarlugu. Timi aalatillugu atuartitsineq aallartimmat atuartoq A peqataarusussuseqalersoq malunnarpoq, arpaqattaarluni kukkunaveersaarneq (løbediktat) aallartimmat avatangiisini puiortuuisisutut illugit nuannaarluni peqataalerpoq. Taamaalilluni qamannga kajuminnera takkuttoq takuneqarsinnaalerluni. (Indre motivation) Tassuuna uppernarsineqarpoq ilinniartitsisutut iliuitsit atuartunut sunniuteqartartut, atuartut kajumissappata kajuminnartumik atuartitsineq ingerlasariaqartoq. (Ilanngussaq 2-mi 08/03-22 takuuk)

Uani allaaserisat ilinniartitsisunngorniarnermi ilisimalikkat misilittakkallu tunngavigalugit allaaserisaapput.

Qulaani eqqaaneqareersutut atuartitsineq timitaliisitsinerusoq aammalu atuartunut iluuseqaqataaffiusoq atuartunut kajuminnarnerusoq ilinniartitsisutut suliffimmik misiliinermi paasineqarpoq. Atuakkami ima allassimasoqarpoq:

Hvad betyder teorien i praksis?

Lærere kan støtte elevers oplevelse af selvbestemmelse ved at skabe aktivitet og dialog i timerne:

- ✓ give elever mulighed for at arbejde selvstændigt
- ✓ bruge elevaktiverende arbejdsformer
- ✓ være lydhør og lytte meget til eleverne
- ✓ stille åbne spørgsmål og give tid til svar.

Give elever indflydelse og valgmuligheder:

- ✓ give dem indflydelse på valg af emner
- ✓ give dem indflydelse på valg af undervisningsformer
- ✓ lade dem vælge mellem flere opgaver i.

Udvilking af elevers oplevelse af kompetence og relationer gennemgås i følgende afsnit.

(Ågård 2015, qupp. 28)

Uku taaneqartut malillugit ilinniartitsisutut eqqumaffiginiagassarpasussuusut paasinarsivoq. Makku ilinniartitsisutut eqqumaffissat eqqumaffiginerisigut atuartuq pitsaasumik naammaginatumillu atuartinneqassasoq paasinarsivoq. Ilinniartitsisutut suliffimmi misiliinermi maluginiarneqarpoq atuartut sammisamut tulluurtumik unillatsiarnertut atugassanik (aktivitet) amerlanernik pisoqarsimasinnaagaluartuq. Maluginiarneqarpoq atuartut timi aalatillugu atuarnep nalaani kajumissuseqartorujussuusut, taamaammatt qularnanngilaq suliassat timitaliisitsinertallit amerlanerusut pippata atuartut atuarnissaminut kajuminnerussasut. Tamatuma malitsigissajunnarsivaa angusat qaffasinnerusumik inissisimanissaat.

Inerniliineq

Bachelorimik allaaserinninnissamut atatillugu ilinniartitsisutut suliffimmik misiliininni atuakkialerineq aqutugalugu kajumissisitsineq misissorpara. Suliffimmik misiliinermi akullerni 6 klassemi atuartut atuartippakka. Atuartitsinermi atuartitsineq allanngorartuq ingerlappara, tamatumunngalu tunngaviuvoq atuartut qaqugukkut kajuminnerunerat misissorniarakku. Atuakkialerineq aqutugalugu misissuineq ingerlappara, suliffinnik misiliisarninni takusartakkakka malillugit isumaqarama atuakkialerineq arlalitsigut kajumiginnginneqartartuq atuagarsornerusumik ingerlanneqakkajuttarmat.

Atuartitsineq atuagassamik atuarnep, allannerusoq aammalu timitaliisitsinerusoq timikkullu iliuuseqarfusoq ingerlanneqarput. Atuartut kajuminnerat atuartitsinerni allanngorartuni appasinnerusumik qaffasinnerusumilluunniit inissisimasuq takuneqarsinnaasarpoq. Kajumissisitsinerup qaffasinnerpaaffia takuniarlugu misissuininna paasinarsivoq atuartut timi atorlugu atuartinneqarnerminni kajuminnerat qaffasinnerpaami inissisimasartuq. Tamatumunnga tunngaviussangatippara atuartut issiaannarlutik atuarnep sungiusimagamikku, atuartummi ilaannit tamanna aamma tunngavilersuutigineqarpoq. Atuartut allarluinnarmik atuartitseriaatsimik takugamik kajuminnerat qaffattuq malugivara.

Atuartut kajuminnerat assigiinngitsunut marlunna avinneqarsinnaavoq, tassa timitaliisitsinikkut aammalu timi atorlugu atuarnep kajuminnerup, aappaattullu atuagassamik atuarnikkut allannikkullu atuarnep kajuminnerup. Uku taasakka marluk suliffimmik misiliininni kajumissisitsinerup tunngaatigut assigiinnginnerpaatut nalilersinnaavakka. Atuartut timi atorlugu aammalu namminneq iliuuseqaqataanerminni kajuminnerusut takuneqarsinnaapput. Suliffimmik misiliininni misissuininna paasisanik annertuunik peqalerpunga, paasivara atuartut naleqqussakkamik atuartitsineq, ilinniartitsisup piginnaasassai pingasut tunngavigalugit atuartitsineq aammalu allanngorartumik

atuartitsineq pingaarnarpaatut inissisimasut. Taama oqarsinnaavunga atuartut ilinniartitsisutut tunniusimallunga pimoorussillungalu atuartitsininni uppersigakku tatiginnillutillu soqutiginnittut. Atuartut kalaallisut fagimut kajuminnerat sapinngisamik qaffasinnerpaamiittarnissaa anguniagassatut taaneqassaaq, taamaaliornikkummi oqaatsitta piujuaannarnissaat qulakkeersinnaavarput atuartut kajumillutik atuaraangamik pigiliussaqaqarnerusarmata. Tamanna pillugu atuartut fagimut kajuminnerunissaat pisariaqartoq allaaserinninnermi paasivara.

Suliffimmik misiliineq misissorniakkannik pissarsiffigilluarpara, naatsorsuutigeriikkattut atuartut amerlanerpaat aalanerunermikkut tigussaasulinnillu atuartinneqaqarnermikkut kajuminnerupput. Paasisama ilaat tassaavoq atuartut ilaat issiaannaraluarlutik sammisat suliakkiissutit soqutiginarsarluarnerasigut kajuminnerat qaffasissumi inissisimasinnaasoq. Atuartut ilaqarput sungiusimasaminnik qimakkuminaatsitsisut, taakkuli ataasiakkaaginaapput. Tamanna pillugu atuarneq nammineq iliuuseqaqataaffiusoq timaliisitsinerusorlu kajumissitsinermik annerpaamik pilersitsisartutut taasinaavakka. Atuartitsineq allanngorartumik ingerlavoq sakkussarpasuillu assigiinngitsut soorlu Ipad, atuakkat nutaaliaanerusut, paasisassarsiorluni angalanerit, avammut attaveqaatit pitsaasut allarpasuillu pisuussutaallutik. Tamakku tunngavigalugits iumaqarpunga atuakkialerinikkut atuartitsinerup pitsaanngorsartuarnissaanut sakkussarpasuqaartoq.

Ilinniarnep nalaani ilinniartitsisutut suliffimmik misiliisarnermi maluginiarneqarnikuuvoq atuartut arlallit kalaallisut fagimut kajumissusaat appasittartut. Tamanna pillugu misissuinnermi sooq atuartut fagimut kajumittariaqarneri misissugassanut ilaavoq. Misissuinnerup ingerlanerani paasinarsivoq atuartut kajuminnerminni pigiliussinerat annertunerusartoq. Taamaammat isumaqarpunga atuartut kajuminnissaat pingaaruteqartorujussuuvoq kalaallisut fagimi angusat inernerit qaffakkiartoqqilissappata.

Allaaserinninnermi oqaatsit inisseeriinngitsut soorlu; taamaassimasinnaavoq, immaqaluunniit oqaatsit qularpaluttut ilaatigut atornerqarput. Tamatumunnga pissutaavoq misissorniakkap ilaa qulakkiivillugu paasineqanngimmat. Paasiniaanerup naammassivinnginneranut pissutaavoq ilinniartitsisutut suliffimmik misiliineq qaammatip ataasiinnaap iluani pimmat.

Naleqqiussineq

Uani qulequttami kalaallisut oqaatsit sooq pingaaruteqarnersut, aammalu qanga ullumikkullu atuartitseriaatsimut isiginnineq sanilliullugit allaaserineqassapput.

Isumaga malillugu kalaallit oqaatsivut kalaalissutsitsinnut ilisarnaataapput, taamaammat pingaaruteqarluinnartutut isigaakka atuartunullu tamanna ersersikkusuttarlugu. Ataasiarnanga kalaallisut oqaatsit atuartunit amigaatineqanngitsut tusartarpakka. Ilinniaqqiffiit suliffiillu ilaanni ulluinnarniluunniit inuunermi piumasqaataanngimmat kalaallisut oqaatsit atorneqassasut taamaammat atuartut ataasiakkaat kalaallisut oqaatsit kajumissuseqarfiginngikkaat naammattoornikuuakka. Taamaakkaluartoq inuiattut nammineq oqaaseqarnerput tammatsaalisassatut ataqqinartutullu isigaakka. Nunarsuarmi oqaatsit assigiinngitsut 6800 sinnerlugit amerlassuseqarput, inuiaallu assigiinngitsuunitsinnut ilisarnaataallutik. Tamakku ilaatigut tunngavigalugit oqaatsitta tammatsaalinissaat suleqataaffigerusuppara.

Siornatigut atuartitsisarninni atuartut kajuminnartumik atuartinnissaat annerusumik anguniarnagu suliassanik naammassinninnissaat, eqqissillutik ”naalallutik” atuarnissaat anguniarnerusarnikuuara suliassaminnik naammassinnittussaammata. Suliffimmilli misiliinerma kingunerani allaaserinninnermalu ingerlanerani paasilerpara kajumissisitsineq atuartitsinermi qanoq pingaaruteqartiginera. Atuartummi kajumillutik atuarunik, aammalu toqqissillutik iliuuseqaqataallutillu atuarunik ilikkagassanik pigiliussinissaat annertunerusoq.

Ilinniarninni ulluinnarnilu tusartakkat najoqqutaralugit paasinarsivoq qangaanerusoq atuartitseriaaseq aaliangersimasumik ingerlakkajuttartooq. Tassa atuagassamik atuarneq, kukkunaveersaartitsineq tamakkulu assigisaat, allanngorartumik naleqqusakkamillu atuartitsineq atuunnani.

Ullumikkut atuartitseriaaseq allanngorartooq inerisarneqaraluttuinnarpoq, atuartup pisariaqartitai, soqutigisai piginnaasaalu malillugit atuartitsineq ingerlasarluni. Aamma timitaliisitsineq annertusigaluttuinnartutut maluginiartarpara.

Qangaanerusoq ullumikkullu atuartitseriaatsit imminnut sanilliutissagukkit oqarsinnaavunga ullumikkut atuartitseriaaseq meeqqap ineriartorneranut peqqinnarnerusumik inissisimasutut

isigalugu. Tassami qangaanerusoq atuartut qanorluunniit ikkaluarunik sammisassaat taannaammat. Tamakku tunngavigalugit kajumissisitsineq ullutsinni ineriartortoq pitsanngoriartortorlu malugaara.

Najoqqutat allattorsimaffiat

Brinkmann, S. (2007). *Motivation gennem handling og gøremål – et pragmatisk perspektiv*.

Lokaliseret den 19. maj 2022 på: <http://samples.pubhub.dk/9788792871060.pdf>

Canger, T. & Kaas, L. A. (2016). *Praktikbogen – Didaktik, Klasseledelse og relationsarbejde* (1. udgave, 3. oplag). København: Hans Reitzel Forlag.

Fugl, M. (2008). *Forskere gider opskriften på den perfekte lærer*. Lokaliseret den 18.maj 2022 på: https://pure.au.dk/portal/files/543/asterisk_41_s16-18.pdf

Jensen, J. K. & Pedersen, N. J. M (2020) *Analyse af udfordringer i uddannelsessektoren i Grønland. En forundersøgelse til analyse af finanseringssiden*.

Lokaliseret den 19. maj 2022 på: <https://www.vive.dk/media/pure/15171/4453510>

Johansson, B. & Sandell Ring, A. (2015). *Lad sproget bære – Genrepædagogik i praksis* (2. udgave, 2. oplag) København: Akademisk Forlag.

Ågård, D. (2015). *Motivation* (1. udgave, 4. oplag). Frederiksberg C: Frydenlund.

Ilanngussat

Ilanngussaq 1 Atuartut suliaat:

A)

Orpippassuarni inuaraq

Orpippassuarni inuaraqarpoq Tina-mik atilik tingisartuuvoq angakkuartartorlu.
 Oqaannallaraanni taamaattut ameriapput illoqarfiqqamillu inuullutik, inunnit ilisimaneqanngillat. Tina orpimmi putuaqqami illoqarpoq, kammaginerpaasaalu ateqarpoq ingo taakkulu qanqalili kammagipput.
 Nuannaartuupput assigiingitsunillu pissaaneqarlutik Tina silap pissusiata allannortissinnaavaa ilaatigullu pissusiata apeqqutaalluni sila allannortittarpaa ass. Nuannaaraangat seqinnertarluni.

Inuttaq pingaarneq ateqarpoq Tina oqaluttuamilu pisinnaasai pissusaalu eqqartorneqarput.

Sanasut: Aviana, Christina

B)

Teriaq qitsimmik malersortittoq

Teriaq immussuarmik aallerluni qitsuk nueriataarpoq teriaq tupangaarami tatamiinnaq iniminut qimaavoq apuukkami utaqqeriarluni aalleqqingajakkaluarluni uniinnarpoq unnukkuani alleqqikkaluarami aamma iluatsinngilaq. Aqaguani qitsuk sininnerani teriaq immussuarmik aallerpoq iluatsikkamiuk nerivoq nerererami siniliinnarsimavoq.

C)

2 **Atuagassaq atuarsiuk apeqqutillu akillugit**

Ullormi pineqartumi qassinngornerua?
Arfininngorneruvoq

Atuakkassinni inuit sulerippat?
Aalisariarput

Oqaatsit paasinngisasi suuppat?
Ukamannerani

Oqaatsit paasinngisasi qanoq isumaqarpat? Ordbog atorlugu paasiniarsiuk isumaalu allallugu
Angallat siumut utimullu uteqattaarluni

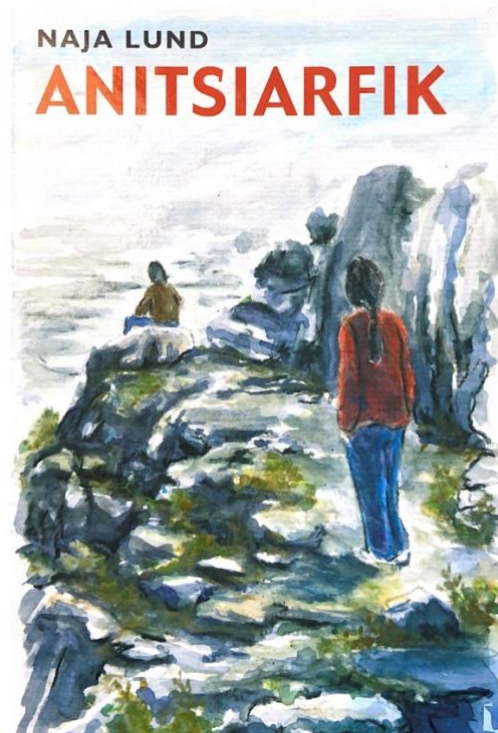
Ullor taanna arfininngornerusor, Sofusi naapippara.
Aanaaga ataagalu ilagaakka. Aquteralatsinnik angalaarluta.
Aniga ilaangilaq, spejderit ilagalugit angalaarami.
Hamalaatiginerpaasara Lili aamma ilaangilaq, taanna ilaqtaminut tikeraarami.
Angallat unimmat aalisatiga hingippara.
Pisarlunnissannik pisamaaqalunga Taannaqami utaqsilerpugut. Akunnert arlalit ingerlapput.
Pisaqaratalu, Taannaqami utaqsilerpugut.
Angallatip ukamannerani isikkka matuartaalerput.

D)

Sermersuaq qeqqani

Ullumi umiatialerluta sikumut aportoortatta nunamut
tulluta nunamut tukkata ikiortissannik utaqqigaluarpuqut
kisianni kaaleratta allaasimik nassarama appamik
pisaqanniaaluppunga aallaagama appa eqqorpara
nerigama kaakunnaarama illuara takugakku inoqanngittoq
aamma qangannisaagami iserama sunaaffa
vookitooqeqartoq misilikkakku iluatippoq ikiortissannik
oqarpunga ikiortissaqarlunga nunamut tunnikuugama
allamillu sussaqaqananga umiatiaq aggerami ikiortippunga
angerlarlungalu

E) Uani takuneqarsinnaapput atuartitsinermi siullermi atuagassiisut immersugartaalu

ANITSIARFIK

Ullumikkut takussamaartigalugu takunngilara. Atuarfimi anitsiartilluta ujamisaaraluarakku. Naammitaavaana? Kiisa sapaatip akunnnigulerpoq sulit takoqqinnagu. Kingullermik takuara anitsiarfimi qiviaraanga. Marlorialutimmi allaat isigut imminut naapippit. Qiviarmat ulussakka kissaallattut malugaakka. Marlorialungali pinngitsuusaarlunga allamut qiviapallappunga. Uffami qungujulaarsimagukku? Kinguninnguatiqut ugguarlunga eqqarsartarpunga. Tassani qiviarmat tupangaarama ilakka oqaluttut tusaajunnaarpakka. Takuneqarsinnaanerlunimi uummatima kasuttarnera, assama sajullutik kiagunnerat, aneersaarternerma sukkatsitallannera?

„Mari, Mari, tusaavinga? Qaa, aajuna arsaq!“ Sofia suar-toq tusaalerpara.

„Hah?“ Anitsiartillutaana atuarfiup arsaattarfiani arsaateruttorluta eqqarsaatikka allamut pisut.

„Na' aah,“ tupallunga suarpunga. Arsamik naakkut eqqortippunga. Taamalu arsaq manneq. Anninngitsusaarpunga.

„Sunaana taamak sinnattuaqinartigisoq?“ Sofia quianaagerpasillunga aperivoq.

„Naa, aah, ehm, ilinniagasagumiku eqqarsaatigigikka,“ sullupallappunga pinngitsuusaarlunga.

„Ilinniagasati? Suut? Sorenip isaata illua sooq nikineq ajornersoq?“ Sofia ilinniartitsivutta taartaata isinaa illuuaatigerpalullugu akivoq. Nalunngilaami ullumikkut ilinniagasinneqanngitsugut. Qungujunnaarpara akivigulu. Massakkorpiarmi akisutissannik eqqarsaqarsinnaangilanga. Salloqqikkaluaruma aamma Sofia ingerlaamaq passisavaanga. Qujartumik atuarfiup starna sternerpoq ullormut naggammik isatilluta.

Soraattalu Sofia siit pisarnermisut utaqqeqquvoq. „Mari, uta.“ Ullumikkut utaqnissa saperpara. Ilami ingerlaqatigikkaluarutta ingerlaamaq malugisavaa eqqarsaatikka allamiit. Tassa siit uteriiserluni apersuissooq sooq taamak nipaatsiginersunga. Aammami massakkut oqalussaqarusunngilanga. Allamik eqqarsateqarsinnaangimama taamaallaat: Madsimita' sumippa?

„Ah, usi, puigukkaluarpara anaanamaa ullumikkut ingerlaamaq angerlaqugaanga, aahm, kaagilortussaagutta,“ salloqqillunngasit oqapallappunga aniaruutugalunga. Oqarfigisara qiviannigilaraluunniit nalunnginnakku pakat-sisimarpasissasoq, immaqalumi aamma narrassimasasoq.

Anigama ulapiinnaq angerlamut aallarpuanga, piaraarlunga aqut Madsikkut illuunat ingerlasoq qaninnigoorlugu. Illuat takusinnaalerakku isigara nalullugu sunarpiq isigissanerlugu. Inoqarpassinngilarmi.

Angerlamut apuukkama ingerlaamaq innitut iserpuanga. Siniffinnut nallarpuanga. Kitsami eqqissivillunga eqqarsalerpuanga. Immaqana allarsimasoq? Immaq fe-riarpu? Immaq feriarluni ineqqisaminik nassarpoq. Puigorlugu uangaqartooq. Uangaqartormi nalunngikkunniuk? Piaraalummi qiviarsinanerpa? Immaqaluunniit allat aamma taamak qiviartarpei? Nivarsiaqqammi allat aamma takusinnaanerpaat Madi qanoq kusanartigisoq? Nukap-

MÁL

Anitsiarfimmí kingullermí atuaqatigiilluta arsaakkiassalluta anivugut. Anitsiartarfik aqqusaarlugu ingerlavugut. Ulloq tamaat marsimisaarnikuugakku takunagulu takunissa ilimaginginnakku naggammik anitsiaratta ujamsaanngilaralunniit. Tassa ujarunnaariakku soorlu piaraluni takoqusoq. Ajuna anitsiartarfup qeqqata missani nikorfasoq. Allaangilaq takoqulluni uneqqisaarluni qeqartoo. Sumingaamniusimanerpoq utersimavoq. Takullugu nuannaajallangaarama ilukku kissaallappunga. Atuaqataasa ilaat arsaattarfiliaasut aamma takuakka. Pisuutigalunga pingitsusaarlunga isigillataavara. Allangortoqarsimernerpa? Qissimittarpara sumukalernersoq paasinarlugu. Ungasiarluni sanioqutilerinni qiviarpoo. Toqqarlunga isigaanga qungujulluni. Qungujuttorlu naama ilu soorlu quinannartunik iserfigineqarsimasut. Aatsaat taamak qungujummik nuannertigisumik takuvunga. Pitsarpassilluni qimarpassilluni qungujuttoq. Niaqquni qummut ataasiarluni nikisippaa ilasserpasittut. Tupangarama alarlugu siunut qiviapallappunga. Qungujunnagulunniit. Qanormi aamma? Malugeqinavaa qanoq inequtiginerimmi.

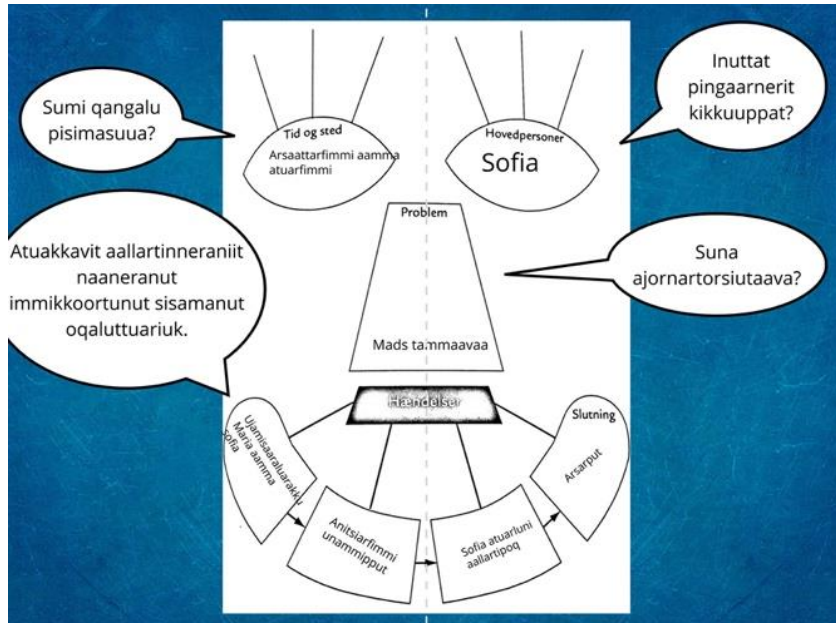
9

Arsaattarfimmut pigatta ajuna takuara. Ilani ilagalugit arsaateqataalersooq. Tassaasiit sjujlerpunga. Uummattiga sukkaannaq kasuttalerpoq. Haajja, maani ilassappat arsarinnaangilanga. Qanoq kukkoqattaartigisuumga. Aamma kukkoqattaagimaramu ilma ilarsaatigilsovaannga. Tava Madi sumagallisoq arsarinnaangisuumga. Qanoq kangunartigisava. Inimmit annilangasangaarama arlanmut toqqimmarusukkaluarpunga. Toqqorlunga misigissuq manna qangiisullugu. Allanuli ajornaqaaq. Arsaattarpuq. Piaralunga qamlinaveersaarpara. Tassanngannarlu arsaq unmut ingerlateqqineqarpoo. „Qaa, Mari ilit, nammineq!“ Piarinaasooerinnarnamik arsaq mifnut isertippaa. Atuaqatigiilluta nuannappugut. Ilani Madsikkut angajullipput nukappiarartaalu arsarartut amerlanerulluk, taamaammat ajogannissat ilmanarnequluarani.

Arsarluta pikkutsavippunga. Madsilu ilasoq puigulerutoriga atuarfiup siarna sianerpoq. Tammaalioq arlarput oqarullappooq. „Ummu maanga nangikkarutta ajornangassusil!“ Kilassilu akivoq. „Qanoq aamma, ilissuna ajornartitasusassusil.“

10

Ilanngussaq 2 ilinniartitsisutut suliffimmik misiliinermi logbog:

03/03-22

Misissorniagaq:

Ullormi uani atuartut qanoq suleriaaseqarnersut takukannerniarlugu suliaqartippakka.

Iliuutsikka/suliakkiissutikka:

- Atuartitsineq siulleq ilisaritillungalu sulerinissara nassuiaappara. Atinik pinnguaaterpugut immitsinnut sungiusarluta. Atuartut atuakkamit "anitsiarfik"-mit atuagassippakka kiinaasarlu immersortillugu.

Atuartut qisuariaataat:

Atuartut ilaat suliaqarnermi nalaani oqarpoq "Nuannertutit" taamaalilunga paasivara kajuminnartumik atuartitsillunga. Malunnarpoq ilaannut atuagassiisutera takivallaartoq.

Atuartut Kajuminnerat pisinnaasaallu:

- Malugisinnaavara atuartut kajumikkaluarlutik suli nuannisarnerusinnaasut, atuagassaq takimmat issianerinnaallunilu. Atuffarissortaqarput, ilaqarpulli arriitsuvaqqamik atuartartut.

07/03-22

Misissorniagaq:

Atuartut kajumissusaat kalaallisullu atuffarinnerat paasinnissinnaanerallu misissorniarlugu atuartitsitsivunga.

Iliuutsikka/suliakkiissutikka:

- Atuartitsineq atuffarissarnermik aallararteriarlugu suliakkiissutima atuagassartaa takkajaaq tunniuppara, taamaalillutik 30 minutsit sinnilaarlugit atuarlutik. Taamaaliorpunga takuniarlugu ukkassisinnaanerat kajuminnerallu qanoq innersoq.

Atuartut qisuariaataat:

- Malunnarpoq atuartut amerlanerit suliainnut ukkassilluarsinnaasut, taamaakkaluartorli tiimi atuarnerinnangajaammat pikkunaallioortut. Atuarpallaarnerat peqquataalluni kajumissusaat apparpoq, aallartikkamik soqutiginninnerugaluarput.

Atuartut Kajuminnerat pisinnaasaallu:

- Atuariarlutik atuakkaminnit soqutigisartik qalipattussaavaat, tamanna nalornissutigerrappaat malunnartumik kajumissusaat appasilluni atuagaat takimmat.
Taamaakkaluartoq ilaqarput atuartut suliaqarluartut pimoorussisut.
- Suliakkiissutit suugaluarpataluunniit kajumissuseqartarnerat malunnarpoq, piunaffigineqarnertik ataqqisarpaat.
- Suliaminnut soqutiginninnerat appasippoq, naammagittarput issiavallaarpulli.

10/03-22

Misissorniagaq:

Atuartut namminneq suleqatigiiaarlutik pisinnaasaat takuniarlugu namminneq sulitissavakka, tassani imminnut piunaffigisinnaanerit kajuminnerallu ilanngulluni ersersinnaassaaq.

Iliuutsikka/suliakkiissutikka:

Kingullermik naammassinngitsuugartik oqaluttuaq nangissavaat, kingorna Dario atuariarlugu atuakkaminni paasisatik multimodaliliarissavaat.

Atuartut qisuariaataat:

Niviarsiaqqap ataatsip toqqissisimanarerpasillunga saaffigillattaartarpaanga, nalorsarnerarpoq atuarsinnaannginnerarluni atuarsinnaagaluarluni. Atuaqatigiit suliakkeruminarput. Nuannisarput allatulaaq suleriuseqarnertik iluarisimaarlugu. Aperigakkit taama suliaqarluni qanoq innersoq ajunnginnerarpaa.

Atuartut Kajuminnerat pisinnaasaallu:

Allanneranni paasinarsivoq ilaqartut allannissaminnut nalorsartut, kaammattugassaangaatsiartut. Ilaqarpulli aamma takorluuisinnaalluarlutik allallaqqissorujussuit.

Amerlanerpaat nuannisarlutik kajumissuseqarput. Tiimi naavoq tamarmik pimoorussillutik suliaqartut.

14/03-22 nr 44

Misissorniagaq:

Atuartut suleqatigeeriaasaat, pilersitsisinnaanerat sammisamullu paasinnissinnaanerat misissussavara.

Iluutsikka/suliakkiissutikka:

Siullermik Multimodal suuneranik ilinniartippakka assersuuteqarlunga, oqaluttualiortippakka.

Atuartut qisuariaataat:

Nuannisarput, ilaqarput aallartinniarsualaartut. Ataatsimut isigalugit atuartut siullermerniit pikkunaalliornerupput. Ilinniartitsisuat peqanngimmat atuartut aallaamanerupput.

Suleqatigiit pingasukkaaramik uangalu gruppet aaliangigarillugit ilaqarput tunuarsimaarlutik nalorsarlutilluunniit suliaqanngitsut. Oqaluttualiornerminni ilaat allamut saaqattaarput suliaminnut kajuminnatik. Atuaqatigiit piginnaasaat assigiinngillat, ilaqarput quppernerpassuarnik allassinnaasut ilaqarlutillu sulii nipisiuineq atorlugu allattartunik piginnaasamikkullu appasissunik.

Atuartut Kajuminnerat pisinnaasaallu:

Paasinarsivoq timitaliinikkut kajumissuseqarnerusartut. Namminneq oqaluttualiornialeramik aallartinneq ajulertoqarluni naammassisaqanngitsoortoqarpoq, ilaqarpulli naammassisut.

15/03-22

Misissorniagaq:

Suleqatigiit nammineq aaliangikkat qanoq sunniuteqartarpat?

Iluutsikka/suliakkiissutikka:

Ullup siuliani suleqatigiit pingasuullutik ajormat marluinnanngortippakka namminneq qinersitillugit. Suliassarivaat oqaluttuaaralioriarlutik multimodaliliarissallugu.

Atuartut qisuariaataat:

Atuartut tusaatikkuminaapput aallaamallutik. Suleqatigiillaqqissut imminnut nassaaripallapput aallartillutillu, kisianni imminnut narrugerrattoqarpoq suleqatigiikkusunatik. Atuartut aqukkuminaakkamik ilai angusaat appasinnerupput, marlukkaaramilli amerlanerpaat allataqarput.

Atuartut Kajuminnerat pisinnaasaallu:

Imminnut piunaffigillaqqissortai suliaqarluarput, klasselærialu peqanngimmat arlaqarput suliaqanngitsut. Kajumissusaat appaseqqaariarluni nassuiaalluarakkit kajumissuseqarnerulerput amerlanerpaallu suliakkiissut suliarivaat.

17/03-22 qasertoq

Misissorniagaq:

Atuartut piginnaasaat kajumissusaallu

Iluutsikka/suliatkiissutikka:

Kingullermik oqaluttuaaraliartik inaarsarpaat multimodalinnorlugulu. Multimodal saqqummiuttussaavaat.

Atuartut qisuariaataat:

Ilaasa kingullermik suliatik puiulaarsimavaat, takoriamikkulu aallarteqqipput.

Multimodaliliornerup iluaqutitarivaa allassinnaarpiannngitsut filmiliorlutik assitalersuillutillu saqqummiussisinnaammata. Suliaminnut tiguartisimarrapput, namminneq pilersitseqataallutik atuarneq kajumissuseqarnarinerugaat malunnarpoq.

Atuartut Kajuminnerat pisinnaasaallu:

Allassinnaarpiannngitsut piunassuseqarluarlutik suliaqarput. Atuartut piuninaqaat nuannisarlutillu. Ataaseq suleqateqarniarnerminik ajornartorsiuteqarpassippoq taamaalillunilu suleqataa kisimi suliaqarluni. Saqqummiussinissaminnut ilai erinisoqaat.

Piginnaasaat assigiinngiiaarluarlutik tamarmik suliaqarluarput allatut atuartinneqalaarnertik iluaraat.

Kajumissuseqassutigerpasippaat saqqummiussisussaanertik naamassisariaqarlutik.

21/03-22

Misissorniagaq:

Nerrivinni sullivikkaartillugit suliaassat allannorartut qanoq qisuariaateqarfigissaneraat misissorpara.

Iluutsikka/suliakkiissutikka:

Atuartut sullivikkaarnissaannut nassuiaalluariatlugit aallartitippakka.

Atuartut qisuariaataat:

Nuannisarpasipput allatut misiliillutik. Kisianni gruppemi ataatsimi atuartut amerlavallaarput.

Annerpaamik atuartut sisamaasariaqarpasipput, arfiniliugamik arlariit suliaqanngitsoortaramik.

Naammassimmata apersorakkit nuannisarnerarput.

Atuartut Kajuminnerat pisinnaasaallu:

Amerlanerpaat kajumissuseqarluarpasipput, minutsinik naammattoorsiniaallutik suliasaminnut aallussilluartarlutik. Ilaqarpulli gruppeqatiminnut isumalluuteqarnerat annertuallaartoq taamaalillutik kajumissusaat appasillutik.

28/02-22

- Atuarnerup aallartinneri tamaasa 10/15 minutsit atuffarissartarput.
- Atuakkatik namminneq amusartumut aasarpaat, tamarmik tunuleriiaaqqissaarput.
- Minittornerit 6 ingerlappaat, killiffimminnik ingerlaqatigiipput.
- Atuartut eqqissisimaqaat, aqulluarneqarput tusarnaqqissaarput.
- Kusanartumik torersumik allanneq sungiusarpaat.
- Allattarfissuarmut allakkiartortarput, tassani taggisit namminneq qinikkatik ataasersiummi qasseersiummilu allattarpaat.
- Suleriaaseq aaliangersimasoq ingerlappasippaat, sapinngisamik angerlarlutik atuakkamik suliaqartarput. Ilinniagassaqarusunngitsut anitsiarfimmi ilinniagassalerisarput.
- 09:10 nerillutik aallartipput.

Ilanngussaq 3 Ilinniartitsisumut apersuineq:

Apersuisoq: A

Ilinniartitsisoq: I

A: Atuartut atuarnermittut kajumissuseqarnerunissaat anguniarlugu atuartitsininni qanoq iliuuseqartarpit?

I: Atuartitsininni nersualarinninneq atortorujussuuaara, soorlu ullaq aamma maluginiarunarpit atuartoq tunuarsimaartorujussuullunilu kinguussaaqqanikuusoq massakkut muminnikummat. Inutta tusaatillugu tulluusimaarnarnerarlugu allanut eqqartortarpara, inuttaalu sulit taama ingerlaannarnissaanik aamma kaammattortarlugu. Tassa kajumissaatitut taanna atuartitannut atorparpara.

Ilinniartitsisut allat uannut, tassa klasselærerimut atuartunik nersualarinnikkaangata qutsatigisarpakka, akisarpakkali uannit nersualarinninneq kisimi tusassanngimmassuk inuttaannut toqqaannaq oqartaqqullugit. Taamaalillutimmi atuartut nersualarneqarnertik itinerusumik tigusunnaammassuk, immittut tatiginerat piunassuseqalernissaallu angusinnaagatsigu.

Kajumissaasiinermi mamakujunnik ilaatigut tunisarpakka, iluatsitsivallaartillugit taama kajumissaasilaartarpakka.

A: Misissuinerit takutippaat kalaallisut fagi misilitsinnerit inernerisigut appariartortoq, tamanna akiorniarlugu qanoq iliuuseqartarpit?

I: Suliaasa saniatigut tapertaasussanik peqartuaannarpunga, naammassiaartut allanik suliaaqqartuaannarpit. Taamaalillutik atuartut suliaminnik katersillutik takusinnaassammassuk katersaqarnerlutik, ima paasillugu naammassiaartarsimagunik katersaqassapput.

Atuartut piginnaasaat pigiliutsinniarlugit sulianik uteqattaarisuaannarpugut.

A: fagimut kajumissuseqanngitsut qanoq kajumitsinniartarpigit?

I: immittut assersuutigisarpunga. Atuartuugallarama matematik nuannarinngilara soqutigilagulu, atuaqqinnissannullu atorfissaqartinnagu. Kisiannili matematik aamma fagiuvoq,

nuannarisaqartarlutalu nuannarinngisaqartarpugut. Inuunerput tassa taamaappoq, nuannersut nuanninngitsullu. Taanna atuartuutinnut eqqaasitsissutiguaertarpara.